

Csak Isten bocsáthat meg: m?vészi blöffmozi sok vérrel

2013 augusztus 08. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

A Drive – Gázt! rendez?jének új filmje, a Csak Isten bocsáthat meg egyesek szerint brutális és felkavaró moziköltészet, mások szerint nem több artisztikus blöffnél. Mindenesetre nehéz közömbösnek maradni a zseninek kikiáltott dán direktor vérbe áztatott b?nfilmje láttán.

A hollywoodi legendárium szerint Nicolas Winding Refn lomtalanításon találta meg azt a könyvecskét, amely egy óvatlan pillanatban esett ki Guy Ritchie zsebéb?l, aki korábban Quentin Tarantino éjjeliszekrényér?l csente el egy rossz emlékezet? névnapi partin. A limitált példányszámban kiadott szakmunka címe: 10 tuti tipp kultfilm készítéshez.

Kamu kultfilm születik

Refn els? lelkesedésében vett a közeli bolhapiacon egy „Nagyon súlyos hangulatokat sugalló effektek és hangsz?nyegek” cím?, ma már szintén beszerezhetetlen ritkaságnak számító cd-albumot. Ezt követ?en véletlenül elvet?dött a hollywood-küls?i Csep?rágó Fesztiválon évek óta nagy sikerrel megrendezett „Nicolas Cage-mimikaemlékverseny” dönt?jére, ahol felfedezte magának és a m?velt hölgyközönségnek Ryan Goslingot. Az ifjú reménység a mester keze alatt be is bizonyította, hogy nagyon kitartóan tud úgy nézni maga elé, mintha a „Hideg sörök – meleg ételek” feliratú ajtón benyitva túl kés?n vette volna észre, hogy id?közben szépkorú nudisták piláteszcsoportja bérelte ki a helyiséget, csak elfeledkeztek a táblacserér?l.

Családi kör

Forrás: Vertigo Média

A fent említett összetev?k tehát m?ködésbe kezdtek, amir?l a Drive – Gázt! cím? film levetítése óta a magyar néz?k egy jelent?s része is meggy?z?dhetett, legalábbis erre enged következtetni, hogy itthon is kisarjadt valamiféle kultusza ennek a gazdaságos kiszerelésben kínált kultfilmpótléknak. A rajongók most megkönnyebbülten sóhajthatnak fel, miközben a refni szemfényvesztésre érzéketlen ellendrukkerek nyaki üt?ere dülledhet rendesen: a Csak Isten bocsáthat meg semmivel nem jobb vagy rosszabb, mint a Drive. Az újrahasznosított blöffnek ugyanis nem sok esztétikai súlya van, így méricskélni sem lehet igazán.

A történet nagyon szikár, olyannyira, hogy lényegében nincs. Persze ezt a nagyvonalú feledékenységet szokás azzal mentegetni Refn új filmje esetében, hogy nem a történet a lényeg, hanem a Stílus meg a Hangulat. Az érvelés meg is állhatná a helyét, ha a dán mozimágus tényleg képes lenne arra, hogy a saját szabályai szerint m?köd?, öntörvény?ségében is következetes, de legf?képp eredeti világot teremtsen, ahogy azt nagyobb formátumú kollégái, így a Csak Isten bocsáthat meg kapcsán nem egyszer emlegetett David Lynch esetében láthattuk néhányszor. Vagy éppen a finom irónia habarcsával illesztené össze az egyébként szemétre való B filmes húzások meg a kedvenc filmes zsánerek törmelékét, mint Tarantino teszi jobb napjain. Ezzel szemben Refn a majdnem semmit nyomatékosítja és habosítja meglehet?sen esetlegesen összedobáltnak ható, de valójában nagyon is számítóan és kínosan kimódoltan adagolt klisék segítségével.

Mindehhez persze azért adva van egy nagyon satnya történetkezdemény is a Távol-Keletre menekült fiúról, Julianr?l (Ryan Gosling), aki bangkoki boksziskolája mélyén t?n?dik, sokatmondónak semmiképp nem nevezhet? arckifejezését példás fegyelemmel ?rizve, miközben kifordult lelk? bátyja épp egy fiatal prostituáltat mészárol le kéjes élvezettel. Ez alaposan véget is vet a korábbi feszültséggel terhes idillnek, már csak azért is, mert felt?nik a vásznon a titokzatos rend?rparancsnok, aki rendre a saját kezébe veszi az igazságszolgáltatást, és morális dünnyögéseit egy praktikus méret? szamurájkard segítségével nyomatékosítja. Azt, hogy egyébként ? összetett személyiség, abból tudjuk, hogy a film adott pontjain édesbús dalokat énekel rend?rtársainak a bárban.

Ryan Gosling arcán mintha átsuhanna egy érzelem

Forrás: Vertigo Média

Meggy?z?erejét kihasználva a titokzatos igazságosztó ráveszi a meggyilkolt lány apját, egyben futtatóját, hogy készítsen húsmasszát a magáról kissé megfeledkezett amerikaiból. Ekkor bukkan fel a semmib?l a mocskos szájú mama a tengeren túlról, hogy bosszút álljon id?sebb fiúgyermeke haláláért. Ezt követ?en igen súlyos, nagyjából a Barátok közt intellektuális röppályáját felülr?l épp csak súroló családi dráma körvonalai homálylanak fel. Freud szakálla pedig egyre többször és egyre zavaróbban tolakodik be a képbe. Kiderül például, hogy a derék Julian nem mer visszafeleselni anyukájának, ám ez a sok elfojtás nem tesz jót neki, ezért aztán látványos dühkitörésekbe esik id?nként, és máris vértócsák jelzik a megbántott kistestvér túlságosan hosszasan elnyúlt dackorszakát. Még az amúgy rokonszenves prosti barátn?jére is csúnyán ráripakodik egyszer ez a halk szavú, az anyai szeretetért kuncsorgó és azért mindenre képes pszichopata. A végén mindenki elnyeri méltó büntetését.

Így verd át a világot

Persze a dán rendez? egyáltalán nem tehetségtelen. Csak ezt a túlzott és átlátszó igyekezetet nehéz megérteni. Mintha valaki csak azért, mert épp arra járt és mert történetesen van nála jó min?ség? ecset meg festékkészlet, habozás nélkül nekiállna monumentális freskót festeni az els? szembe jöv? székesegyház kupolájára, miközben sem mondanivalója, sem igazi víziója nincsen.

A film minden kockájáról ez a számító hozzáállás süt: hogy ezt az esztétikai és intellektuális alibizést majd jóles?en nyugtázza a közönség és a kritikusok jó része, szellemi alacsonyrend?séggel vádolva a kétked?ket. Hogy a neonfényben úszó folyosók láttán majd lesznek, akik Lynchet, a kínosan lassú cselekményvezetés kapcsán meg a távol-keleti filmek hatását emlegetik majd, az üres manírokról szólva az opera m?faja rémlik fel nekik, és olyan kifejezésekkel dobálóznak, mint m?vészi b?nfilm meg látomásos neo-noir, nagyvonalúan elfeledkezve arról, hogy a karaktereknek nincsen semmi mélységük, a párbeszédek unalmasak és er?ltetettek, hogy a sokat dicsért képi világ valójában egyáltalán nem hat revelációnak.

Igazságosztás

Forrás: Vertigo Média

Amikor pedig a film végén felt?nik az Alejandro Jodorowskynak szóló ajánlás, akkor aztán az ínyencek a homlokukra csapnak, hogy hát tényleg, ez mindent megmagyaráz, ez színtiszta mozgóképes költészet. Szeretném hinni, hogy az valami más. Azt azonban mindenképp el kell ismerni, Refn alkotása komoly indulatot képes kiváltani az emberb?l, amire ez az írás is jó példa, és az utóbbi id?k semmitmondó filmkínálatát elnézve ez már akár komoly teljesítményként is értékelhet?.

(*Csak Isten bocsáthat meg. Színes, feliratos, francia–thaiföldi–amerikai–svéd thriller, 90 perc, 2013*)

mno.hu - Szathmáry István Pál

Ajánló